

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Upplåtelseformer, arrende av jordbruksmark 2024

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistikområde

Arrende

Referenstid

2024

Kontaktuppgifter

Typ	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Statens Jordbruksverk
Kontaktinformation	Statistikproducent: Ylva Olsson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036 - 15 64 10

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	6
2.4	Insamlingsförfarande.....	6
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	6
2.4.2	Mätning.....	9
2.4.3	Bortfallsuppföljning	10
2.5	Bearbetningar.....	10
2.6	Granskning.....	10
2.6.1	Granskning under insamlingen	10
2.6.2	Granskning av mikrodata	11
2.6.3	Granskning av makrodata	11
2.6.4	Granskning av redovisning	11
2.7	Skattningsförfarande	12
2.7.1	Principer och antaganden	12
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	12
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet?	12
2.7.4	Röjandekontroll	13
3	Genomförande	13
3.1	Kvantitativ information.....	15
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	16
	Bilaga 1, karta med riksområden	17
	Bilaga 2, karta med NUTS1	18
	Bilaga 3, missiv och pappersenkät i första utskicket	19
	Bilaga 4, sammanställning tidigare undersökningar	24

1 Statistikens sammanhang

I statistikrapporten Upplåtelseformer, arrende av jordbruksmark 2024 redovisas uppgifter om arrendeavtal och arrenderad areal fördelat på upplåtelseformer. Även övergripande uppgifter om totalt brukad areal och totalt arrenderad areal samt antal företag som arrenderar mark och arrendepriiser redovisas.

Statistiken är inte en del av den officiella statistiken. Uppgifterna som den här statistiken baseras på samlades in i samband med undersökningen om arrendepriiser. Arrendepriiser är en del av den officiella statistik som beskriver prisutvecklingen i jordbruket.

Den övergripande statistiken om hur stora arealer som brukas och hur stora arealer som arrenderas kommer från strukturundersökningar som genomförs tre gånger på en 10-årsperiod.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

I statistiken redovisas arrenderade arealer och antal arrendeavtal fördelat på upplåtelseformer. Redovisning sker i en statistikrapport med tillhörande tabeller. Jämförelser med resultat från en undersökning som ingick i den statliga Tomträtts- och arrendeutredningen (Ju 2011:08) kan göras. Resultaten redovisades i SOU 2014:32 (Statens offentliga utredningar, Jordbruks- och bostadsarrenden – några frågor om arrendeavgift och besittningsskydd).

2.2 Ramförfarande

Rampopulationen består av alla jordbruk som arrenderar mark enligt Strukturundersökningen 2023 samt uppfyller kriterierna för att ingå i Lantbruksregistret (LBR) 2023.

För att ett företag ska ingå i LBR gäller att företaget uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedriver trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedriver trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade en djurbesättning som omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä (inklusive

kycklingar) i juni respektive år. Räkningsdatum första torsdagen i juni.

Strukturundersökningen är en undersökning till samtliga jordbruksföretag tre gånger på en 10-årsperiod. Senast den genomfördes var 2023 och nästa tillfälle blir 2026. Undersökningen innehåller bland annat frågor om arealer (totalt brukad och totalt arrenderad), djur, sysselsättning och kombinationsverksamheter. Resultat från Strukturundersökningen redovisas till EU för respektive företag. Om ett företag saknar uppgifter måste vi därför imputera värden baserat på lämplig metod. Till ramen för arrendepreisundersökningen använder vi arealuppgifter angående arrenderad mark som inte är imputerad, det vill säga vi använder rådata från Strukturundersökningen. Rampopulationen innehöll 22 679 företag, varifrån ett stratifierat urval på 1 800 företag gjordes.

Observationsobjekt är den arrenderade arealen och de arrendeavtal som företaget i urvalet har. Det gäller jordbruksmark totalt fördelat på upplåtelseformer.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Vartannat år görs en undersökning om arrendepreiser. I undersökningen för 2023–2024 inkluderades extra frågor om upplåtelseform. Urvalet till den här statistiken är därmed samma urval som till statistiken om arrendepreiser. För att inte påverka urvalet till statistiken om arrendepreiser har urvalet inte korrigerats baserat på att ytterligare frågor har ingått i undersökningen. Därmed beskrivs urvalsförfarandet för arrendepreisundersökningen nedan.

Rampopulationen delas upp i delpopulationer baserat på produktionsområden och storlek arrenderad jordbruksmark, vilket ger 32 stratum. Urvalet dras utan återläggning och är oberoende på det viset att det inte samordnas med någon annan undersökningsurval.

Till grund för val av urvalsmetod ligger erfarenheter från tidigare års arrendepreisundersökningar. Även vid denna arrendepreisundersökning har vi använt stratifierat urval. Ett stratifierat slumpmässigt urval av storleken 1 800 företag har dragits från ovan nämnda ram. Urvalet är allokerat för att minimera variansen för arealerna i varje stratum. Variansen i en väntevärdesriktig punktskattning är ett mått på skattningens precision – ju lägre varians desto högre precision. Ett stratifierat urval ger ökad precision eftersom man delar in populationen i delpopulationer utifrån egenskaper som kan kopplas till undersökningsvariabeln.

Vi har inga uppgifter på företagsnivå angående företagens arrendeavgifter; därmed får vi stratifiera efter en variabel som är starkt korrelerad med undersökningsvariabeln. Vi vet sedan tidigare korrelationsanalyser att storleken på arrenderad areal och dess avgift är starkt korrelerade. Då vi har tillgång till arrenderad areal i förväg så används den som en variabel att stratifiera efter. Och eftersom vi allokerat urvalet för att minimera variansen för arealerna så borde variansen för avgiften approximativt också bli minimerad. Den andra variabeln som vi använder för stratifiering är region. Vid tidigare undersökningar fram till undersökningen avseende 2011–2012 användes regionindelningen NUTS2. Det är en regionindelning som består av grupper av län och är en regionindelning av Sverige som EU använder. Det finns totalt åtta NUTS2-regioner i Sverige. I arrendeprisundersökningen har några regioner slagits ihop och det har i stället funnits sex regioner. Därmed var det 24 stratum när vi stratifierade på NUTS2.

En annan regionindelning som också används för nästan all publicerad statistik av Jordbruksverkets statistikenhet är produktionsområden. Denna regionindelning av Sverige är uppdelade på särskilda så kallade naturliga jordbruksområden. Totalt är det åtta produktionsområden som kan delas in i 61 naturliga jordbruksområden.

Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, till exempel berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. (Bilaga 1 är karta över riksområden, som är sammanslagning av produktionsområden. Dessutom finns beskrivning i text av vilka områden som ingår i varje produktionsområde i bilaga 2 i Jordbruksstatistik sammanställning 2020).

Från och med de arrendepriser som avser år 2009 redovisas även priserna enligt produktionsområdesindelning. Medelfelen visade sig bli bättre över lag för denna indelning trots att vi stratifierat efter NUTS2-indelningen. Vilket känns logiskt då produktionsförutsättningarna mer harmoniserar inom produktionsområdena. Därmed borde även arrendepriserna också göra det då priserna till viss del, åtminstone i spannmålsbygderna, styrs av avkastningsnivåer. Detta innebar att från och med undersökningen avseende år 2011–2012 stratifieras ramen efter regionindelningen produktionsområden, fortfarande med samma storleksindelning vad gäller total arrenderad areal inom varje region. Detta i hopp om att göra ännu bättre skattningar av arrendepriserna. Antalet strata blev därmed 32 stycken, vilket motsvarar fyra arealstorlekar per produktionsområde som är åtta till antalet.

Då vi vet med erfarenhet att Norrland har stora varianser på grund av bland annat många gratisarrenden har vi utökat urvalsstorleken här manuellt och minskat lite i de övriga. Antalet i urvalet är ändå fortfarande 1800.

Urvalet stratifierades på följande sätt:

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha			
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -
1. Götalands södra slättbygder	11	12	13	14
2. Götalands mellanbygder	21	22	23	24
3. Götalands norra slättbygder	31	32	33	34
4. Svealands slättbygder	41	42	43	44
5. Götalands skogsbygder	51	52	53	54
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	61	62	63	64
7. Nedre Norrland	71	72	73	74
8. Övre Norrland	81	82	83	84

För varje strata i ($i = 11, 12, 13, 14, 21, 22, 23, 24, 31, \dots, 84$) har n_i stycken företag dragits där följande formel använts vid allokeringen:

$$n_i = \frac{n * N_i * s_i}{\sum (N_i * s_i)}$$

s_i = standardavvikelsen för arealen i stratum i

n = urvalsstorleken 1 800

N_i = totalt antal företag som arrenderat jordbruksmark i stratum i

I avsnitt 3.1 Kvantitativ information redovisas urvalsfördelning och andel i respektive stratum som urvalet täckte.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Ingen del av målpopulation utesluts från direktinsamlingen. Cut-off används vid skapandet av rampopulationen, som delvis baseras på LBR, där cut-off används, se avsnitt 2.2 Ramförfarande.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Vartannat år görs en undersökning om arrendepreiser. I undersökningen för 2023–2024 inkluderades extra frågor om upplåtelseform. Insamling av data kopplat till upplåtelseformer följer därmed helt insamling av data till arrendepreisundersökningen.

Det finns inget register, varken hos Jordbruksverket, andra myndigheter eller övriga organisationer med data om arrendepreiser eller upplåtelseformer om arrenden. Från Strukturundersökningen 2023 vet vi vilka företag som arrenderar mark och hur mycket mark de arrenderar. Därför görs en urvalsundersökning för att ta reda på

priset för att arrendera jordbruksmark samt upplåtelseformer, där urvalet baserades på hur mycket mark företagen arrenderar, se avsnitt 2.3.1 Urvalsförfarande.

Undersökningen för arrendepriiser genomförs för två år i taget och detta är första gången frågor om upplåtelseformer har inkluderats. Enligt Gentlemen's agreement ska vi redovisa arrendepriiser senast 14 månader efter referensperiodens slut. Detta medför att undersökningen behöver göras senast i slutet för det andra året som undersökningen avser. Dessutom vill vi minska utskick av undersökningar under sommaren då jordbruket oftast har mycket arbete.

Vi strävar efter att så många som möjligt svarar på undersökningar via webben. Därmed brukar första utskicket endast bestå av ett missiv till de jordbruk som tidigare besvarat undersökningar via webben. Eftersom vi hade med frågor om upplåtelseformer den här gången valde vi att skicka blankett inklusive hänvisning till webben och telefon till samtliga i första utskicket som skedde 23 oktober 2024.

Uppgiftslämnaren kunde välja att svara genom att fylla i pappers-enkäten och återsända i bifogat svarskuvert alternativt svara via webben eller ringa till oss. Svar via webben och svar via telefon registreras i samma system, Enkat. Det var också företag som svarade via mejl, främst de som inte ville vara med. Sista svarsdatum på första utskicket var den 15 november 2024.

Enkäter som kom via post ankomstregistrerades samma dag de kom till Jordbruksverket. Därefter samlades de i numrerade buntar om 25 stycken. Detta för att det ska gå lätt att kunna gå tillbaka till enkäten om man vill kontrollera något i ett senare skede.

När en bunt fyllts till 25 skannades och verifierades dessa. Verifieringen innebär att var och en av skannerns föreslagna tolkningar av de ifyllda uppgifterna ska bekräftas mot själva enkäten. Verifieringen sker manuellt. Inga justeringar av uppgiftslämnarnas information ändras här utan det som är angett på enkäten är det som gäller. Därefter sparas informationen i databasen där svaren som kommit in via webben och från telefon också hamnar automatiskt.

Det är personer på Jordbruksverkets statistikenhet som tar emot uppgifter via telefon och svarar på frågor. Personalen har i förväg fått information om undersökningen så att svaren blir lika oavsett vem av personerna på statistikenheten som svarar.

Innan sista svarsdatum, den 13 november, skickades en e-post-påminnelse till dem som har e-post och ännu inte svarat. En påminnelse skickades sedan den 18–19 november, då hade 547 (30 %) svar ankomstregistrerats. De som har svarat på undersökningar via webben de senaste åren fick bara ett missiv medan resterande fick

missiv, pappersenkät och svarskuvert precis som första utskicket. I det nya utskicket bad vi dem svara så snart som möjligt. Första utskicket och första påminnelsen (18–19 november) skickades med post.

I samband med den här undersökningen ringde vi i två omgångar till de jordbruk som inte svarat på undersökningen. Den första omgången var 2–13 december 2024. Vi hann ringa över 600 respondenter. Om de inte svarade lämnade vi ett meddelande eller skickade sms med kort information om varför vi ringde.

Den 3 januari 2025 skickade vi informationsbrev och pappersenkät till dem som varken hade e-post eller mobiltelefonnummer. De fick information om att vi börjat ringa till dem som ännu inte svarat. Vi skickade sedan ut en påminnelse via e-post den 7 januari 2025 till dem som hade e-postadress och mobiltelefonnummer där vi också informerade om att vi ringer till dem som ännu inte svarat på undersökningen. Innan dessa påminnelser skickades hade 1 262 (70 %) stycken ankomstregistrerats.

Från den 13 januari 2024 började vi ringa en andra omgång till jordbruk som vi inte fått svar från. De flesta hann vi ringa till två gånger, både i december och januari. I januari ringde vi också en del respondenter som lämnat in uppgifter men där vi ville ha kompletterande information. Sista samtalet gjordes i slutet av januari. Efter det ringde vi endast några företag för att kontrollera outliers, sista samtalet skedde 10 februari 2025.

Målet är alltid att få in svar från alla jordbruk, men eftersom arrendeprisundersökningen är frivillig så är det svårt. År 2020 var det cirka 215 jordbruk (12 %) som vi inte fick kontakt med och ungefär 23 % som svarade att de inte ville delta, vilket medförde en svarsfrekvens på ungefär 65 %. Totalt var det 223 företag (12 %) som vi inte fick kontakt med 2022 och ungefär 11 % av företagen som fick undersökningen svarade att de inte ville delta.

Målet för den aktuella undersökningen var att få kontakt med drygt 80 % av företagen. Vi hade också som mål att 35 % av de 1800 som fick undersökningen skulle svara via internet.

För 2024 var det 281 företag (16 %) som vi inte fick kontakt med och ungefär 350 företag (19 %) som meddelade att de inte ville delta. Exempel på övriga bortfall var de som slutat med jordbruk eller inte fyllt i fullständiga uppgifter. Totalt var svarsfrekvensen 52 %, vilket är lägre än förra undersökningstillfället. Ungefär 27 % av samtliga som fick undersökningen svarade via webben. I avsnitt 3.1 kvantitativ information redovisas inflödet av svar.

2.4.2 Mätning

Undersökningen bestod av tre delar. Del ett och tre är samma som tidigare år och är underlag till statistiken om arrendepriiser. Del två är tilläggsfrågor i årets undersökning. Tilläggsfrågor var med för att kunna ta fram resultat om antal arrendeavtal och arrenderad areal per upplåtelseform. Dessa uppgifter redovisas nu i en separat rapport. Den här rapporten är offentlig men ingår inte i officiell statistik. Tilläggsfrågorna är ett samarbete med Sveriges Jordägareförbund, Sveriges Jordbruksarrendatorer och Jordbruksförvaltarna samt Lantbrukarnas Riksförbund.

Del ett består av en fråga om antal muntliga respektive skriftliga arrendeavtal företagen hade 2023 respektive 2024. I undersökningen räknas även gratisarrenden, muntliga arrenden och skötselavtal som ett arrende.

Del två innehöll frågor om totalt brukad (ägd och arrenderad) jordbruksmark samt totalt arrenderad jordbruksmark. Därefter skulle de redovisa antal arrendeavtal och arrenderad areal för 2024 på följande indelningar:

- Skriftliga arrendeavtal, avtalstid 1 år eller kortare
- Skriftliga arrendeavtal, längre än 1 år
- Muntligt arrendeavtal
- Skriftligt skötselavtal
- Muntligt skötselavtal
- Annan överenskommelse

I del tre skulle de fylla i uppgifter om de åtta arealmässigt största avtalen. Följande uppgifter frågades efter per avtal:

- areal åkermark
- areal betesmark
- areal övrig mark
- total arrendeavgift per år, exklusive moms för 2023 respektive 2024
- om priset var marknadsmässigt eller ej, om det inte var marknadsmässigt berodde det då på arrende genom självägt bolag eller på något annat
- om det var bara mark som ingick i arrendet eller om byggnader och maskiner eller annat (exempelvis bostadshus) påverkade priset

Enkät inklusive missiv finns som bilaga 3 sist i detta dokument. I Enkat, webbverktyget, fanns även kontaktuppgifter förtryckta och där kunde de fylla i nya kontaktuppgifter i specifika fält.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Eftersom det är en frivillig undersökning vet vi av erfarenhet att svarsfrekvensen inte blir så hög som den är i undersökningar som vi kan göra med hjälp av föreskrift. För att minska bortfallet skickade vi flera påminnelser via post och e-post. Därefter ringde vi alla minst en gång, de flesta hann vi ringa två gånger. Om vi fick tag i företagen när vi ringde men de kanske inte hade möjlighet att svara på undersökningen var det viktigt att de kunde få direktkontakt med de som ringde från Jordbruksverket och vi lämnade då ut direktnummer. Om de inte svarade när vi ringde och det fanns möjlighet att lämna meddelande gjorde vi det och bad dem ringa det telefonnummer vi använder i samband med undersökningar.

Kontroller gjordes så att vi inte fick för låg svarsfrekvens i något eller några stratum. Vi fick kontakt, inklusive dem som inte ville delta, med minst 80 % i tre fjärdedelar av alla stratum. Resterande åtta stratum hamnade på 70 %. I knappt en femtedel av stratumen fick vi kontakt med över 90 %.

2.5 Bearbetningar

Det gjordes ingen imputering av partiellt bortfall. För objektsbortfall skedde viss imputering på företagsnivå baserat på övrig information på samma företag.

Jordbruksföretagen skattade både summa totalt arrenderad mark och arrenderad mark per upplåtelseform. summering av arrenderad areal per upplåtelseform var inte alltid exakt samma som den summan de skattat. Vissa justeringar av data på företagsnivå gjordes för att summorna skulle stämma överens.

2.6 Granskning

Granskning av data sker i hela undersökningsprocessen. Mikro- och makrodata utvärderas mot data från samma undersökning och tidigare års undersökning för att bedöma rimligheten i insamlad data och aggregerad data.

2.6.1 Granskning under insamlingen

Det finns inbyggda maskinella kontroller i det webbsystem som används till undersökningen. Webbsystemet används av jordbrukare samt internt av anställda på Jordbruksverkets statistikenhet då man till exempel fått svar från jordbrukare via telefon. I webbsystemet finns maskinella kontroller som varnar om ifyllda värden anses extremt låga eller extremt höga. Inga varningar kommer upp då vi registrerar uppgifter internt.

Jordbrukarna kan komma förbi varningarna och skicka in resultaten ändå. Baserat på hur arrendeavtalen är överenskomna behöver inte en varning i systemet vara ett felaktigt värde. Internt på Jordbruks-

verket visar systemet en flagga om det finns varningar på inlämnad data. Varningarna kan godkännas i efterhand och flaggorna tas då bort. Det görs främst av den som ansvarar för undersökningen.

Även data som kommer in i systemet via skannad och verifierad pappersenkät kan få varningar på samma sätt som då också markeras med en flagga.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Granskning av mikrodata sker i slutet av insamlingen och efteråt. Då granskas höga värden för antal arrendeavtal, stora arrenderade arealer, höga och låga värden av hektarpriset per avtal för respektive jordbrukare och i förhållande till hektarpris i motsvarande region för förra under-sökningstillfället. Även antal hektar per jordbrukare, summerade arealer för de avtal de fyllt i, granskas genom jämförelse med antal hektar i Strukturundersökningen. Ytterligare kontroll var att se om de som hade fler än ett avtal hade fyllt i samma totalbelopp på de två första avtalen, detta kunde ge indikation på att de fyllt i hektarpris i stället för totalpris på respektive avtal.

Om granskning visar orimliga värden kontrolleras data med uppgiftslämnarna. Om det även saknas enstaka uppgifter från uppgiftslämnaren kontrolleras det samtidigt.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning av makrodata sker till viss del samtidigt som granskning av mikrodata. Makrodata på riksnivå jämförs med resultat från en undersökning som ingick i den statliga Tomträtts- och arrendeutredningen (Ju 2011:08). Resultaten av den undersökningen redovisades i Statens offentliga utredningar, Jordbruks- och bostadsarrenden – några frågor om arrendeavgift och besittningsskydd (SOU 2014:32).

Om granskning visar orimliga makrodata kontrolleras mikrodata för berörda variabler, vid behov kontaktas uppgiftslämnare.

2.6.4 Granskning av redovisning

Jordbruksverket följer en produktionsprocess för framställning av officiell statistik. I denna process ingår två typer av granskning inför publicering. Statistiken om upplåtelseformer är inte officiell statistik, men granskningen genomförs på samma sätt.

Dels genomförs en omfattande korrekturläsning som granskar om data och beräkningar som presenteras i text, tablåer och figurer stämmer överens med det data som presenteras i tabellerna. I korrekturläsningen kontrolleras även att publikationen följer den fastlagda mallen för våra publikationer och att språket är lättläsligt och korrekt.

Utöver korrekturläsningen går en granskningsgrupp (bestående av ett antal medarbetare vid Jordbruksverkets statistikenhet) igenom publikationen och dess medföljande material med avseende på resultatens rimlighet, publikationens struktur, vad som lyfts fram i text och rubriker samt om presentationen är lättillgänglig för användarna.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Vi har valt att använda arealer i undersökningen när vi räknat fram totalt brukade arealer, totalt arrenderade arealer och arrenderade arealer per upplåtelseform.

För vissa företag stämmer inte den totalt arrenderade arealer och summan av arrenderade arealer per upplåtelseform exakt. Eftersom en bra skattad areal är bättre än inga uppgifter så kan det bli vissa skillnader. I beräkningar har vi därför utgått från arealerna som finns per upplåtelseform stämmer och summerat dem till total arrenderad areal. Om total arrenderad areal därmed blir större än totalt brukad areal, justeras totalt brukad areal baserat på förhållandet mellan totalt brukad areal och total arrenderad areal innan korrigering av total arrenderad areal.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Vi använder endast de enkäter i beräkningsunderlaget som är ifyllda på ett tillfredställande sätt. Det vill säga att de svarat på frågorna om upplåtelseform, att informationen i avsnittet inte motsäger varandra. Vissa saknade värden har imputerats baserat på övrig information för jordbruksföretaget.

Om det finns uppgifter om antal avtal men inte om areal per upplåtelseform har areal endast imputerats om det saknas på en upplåtelseform och det finns en total arrenderad areal.

Skattningen görs med hjälp av en HT-skattning där varje företag i den svarande gruppen får en vikt som är N/n i det stratum företaget tillhör. N motsvarar det totala antalet företag i stratumet enligt ramen och n motsvarar antalet som svarat på undersökningen.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet?

Som mått på osäkerheten anges det skattade medelfelet uttryckt i procent av det skattade medelvärdet. Medelfelen är beräknade för arealer och avtal.

Vi använder programvaran SAS till att beräkna medelfelen. SAS använder Taylor's beräkningsmetod för att beräkna variansen.

2.7.4 Röjandekontroll

Ingen röjandekontroll görs eftersom det är en urvalsundersökning. Inga data presenteras i de fall där det beräknade medelfelet överstiger 35 %. I övrigt anser vi inte att det finns någon röjanderisk.

3 Genomförande

Undersökningen är frivillig och genomfördes på samma sätt som arrendeprisundersökningen för 2021–2022.

Undersökningen följde följande tidsplan.

	År 2024					År 2025		
	feb	sep	okt	nov	dec	jan	feb	jun
Samråd med NNR	x							
Extra samråd med NNR för tillägsfrågor om upplåtelseform		x						
Förberedelser inklusive urval		x	x					
Utskick			x					
Insamling			x	x	x	x	x	
Påminnelse 1 (mail)				x				
Påminnelse 2 (post)				x				
Telefonuppföljning					x	x	x	
Påminnelse 3 (mail/post)						x		
Bearbetning + kontroll						x	x	
Beräkningar						x	x	
Publicering, arrendepriser							x	
Publicering, upplåtelseform								x

Samråd med Näringslivets Regelnämnd (NNR)

Vi har ett årligt samråd med Näringslivets Regelnämnd (NNR). NNR företräder företagen som vi skickar ut enkät till och ska ta tillvara deras intressen. De vill till exempel se till att det inte skickas ut onödiga undersökningar, att vi använder administrativa register i så stor utsträckning som möjligt och att frågorna som ställs i enkäten är adekvata för det som ska undersökas.

Vi informerar om vilka undersökningar vi planerar det kommande året, om de är tvingande eller frivilliga, vilka register som vi använder för att minska antal frågor till företagen, om det skett några

förändringar jämfört med tidigare år undersökningen har genomförts mer mera.

I år, 2024, hade vi ett extra samråd med NNR via mail i september. Det gällde de extra frågorna om antal arrendeavtal och arrenderad areal per upplåtelseform.

Förberedelser inklusive urval

I förberedelserna ingår att se om det går att effektivisera något i undersökningen, bland annat beräkningsmetod och urvalsmetod baserat på tidigare års undersökningar, synpunkter från intressenter eller erfarenheter från andra undersökningar.

Enkät och missiv justerades med tidpunkter för årets undersökning. Enkät och missiv redovisas i bilaga 3. Enkätens utformning var även denna gång ett vikt A3. En sammanställning av resultat för tidigare års undersökningar om arrendepreiser uppdaterades.

Sammanställningen skickades ut i samband med första utskicket och finns i bilaga 4. Frågorna lades in i webbverktyget, Enkat.

Urvalet gjordes enligt avsnitt 2.3.1 i detta dokument. När urvalet var genomfört kopplades det ihop med webbverktyget och därigenom kopplades användarid och lösenord ihop. Användarid och lösenord trycktes på enkät så att respondenterna sedan kunde svara via webben. Från och med 2019 är det också möjligt för enskilda firmor att logga in med hjälp av bankid. För juridisk person är det dock inte möjligt.

Utskick, insamling, påminnelser och telefonuppföljning

Första utskick kom till respondenterna i mitten av oktober. Detaljerad information om utskick, insamling, påminnelser och telefonuppföljning finns i avsnitt 2.4.1 Datainsamlingsmetoder.

Bearbetning, kontroll och beräkningar

Bearbetning och kontroll av data skedde parallellt. Kontroller utfördes i flera steg, vilket har beskrivits i avsnitt 2.6.1–2.6.3.

Beräkningar gjordes enligt avsnitt 2.7.2–2.7.3 och de genomfördes delvis samtidigt som bearbetning och kontroll.

Publicering

Resultaten om arrendepreiser publicerades i Jordbruksverkets statistikdatabas och i en statistikrapport på Jordbruksverkets hemsida. Publicering av databas och rapport skedde tillsammans med kvalitetsdeklaration, statistikens framställning och pressmeddelande kl. 8:00 den 28 februari 2025 enligt plan. Statistikrapport granskades enligt avsnitt 2.6.4.

Samtidigt med publiceringen skickades en notifikation till personer som anmält att de vill veta när ny statistik från Jordbruksverket

publiceras och senare samma dag rapporterades data till Eurostat för både 2023 och 2024.

Resultaten om upplåtelseformer, antal avtal och arrenderad areal, publicerades i en statistikrapport på Jordbruksverkets hemsida. Publicering skedde tillsammans med kvalitetsdeklaration, statistikens framställning och pressmeddelande den 23 juni. Statistikrapport granskades enligt avsnitt 2.6.4.

3.1 Kvantitativ information

Totalt var det 1 800 företag som fick undersökningen. I avsnitt 2.3.1 urvalsförfarande redovisas hur urvalet gjorts, vilket resulterade i följande urvalsfördelning (efter viss manuell förflyttning för att få fler i Norrlandsstratumen):

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha				Summa
	0 – 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -	
1. Götalands södra slättbygder	36	36	21	125	218
2. Götalands mellanbygder	35	49	29	118	231
3. Götalands norra slättbygder	30	53	33	118	234
4. Svealands slättbygder	18	45	28	152	243
5. Götalands skogsbygder	39	94	46	128	307
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	28	39	34	62	163
7. Nedre Norrland	35	64	39	82	220
8. Övre Norrland	31	36	46	71	184
Summa	252	416	276	856	1 800

Så här stor andel, av det totala antalet företag i varje stratum, täckte urvalet:

PO8	Arrenderad jordbruksmark ha			
	0 - 10	>10 - 50	>50 - 100	>100 -
1. Götalands södra slättbygder	7%	7%	8%	28%
2. Götalands mellanbygder	5%	7%	8%	27%
3. Götalands norra slättbygder	4%	7%	9%	21%
4. Svealands slättbygder	2%	4%	6%	19%
5. Götalands skogsbygder	1%	4%	6%	17%
6. Mellersta Sveriges skogsbygder	3%	6%	16%	29%
7. Nedre Norrland	3%	10%	19%	35%
8. Övre Norrland	4%	9%	30%	45%

Av de 1 800 företag som fick undersökningen har vi varit i kontakt med 1 520 företag, 84 %. Av dessa var det cirka 19 procentenheter som uppgav att de av olika anledningar inte ville delta i denna frivilliga undersökning. Det var också en del jordbruk som slutat

samt en del som inte fyllt i fullständiga uppgifter. När alla dessa tagits bort var undersökningens svarsfrekvens ungefär 53 %.

Diagrammet nedan visar inkomstflödet av svaren. Svaren kom in i en ojämn ström. Den 13 november 2024 kom det in många svar vilket troligen beror på att vi skickade en påminnelse via e-post till dem som hade e-postadress. Det blir också tydligt i diagrammet att vi arbetar måndag till fredag i och med att det nästan går ner till noll med jämna mellanrum vilket då motsvarar helgerna. Särskilt tydligt är det i slutet av undersökningen då vi ringde mycket till jordbrukarna. I december och januari ringde två personer under totalt fyra veckor till de jordbruksföretag som ännu inte svarat på undersökningen samt kontroller.

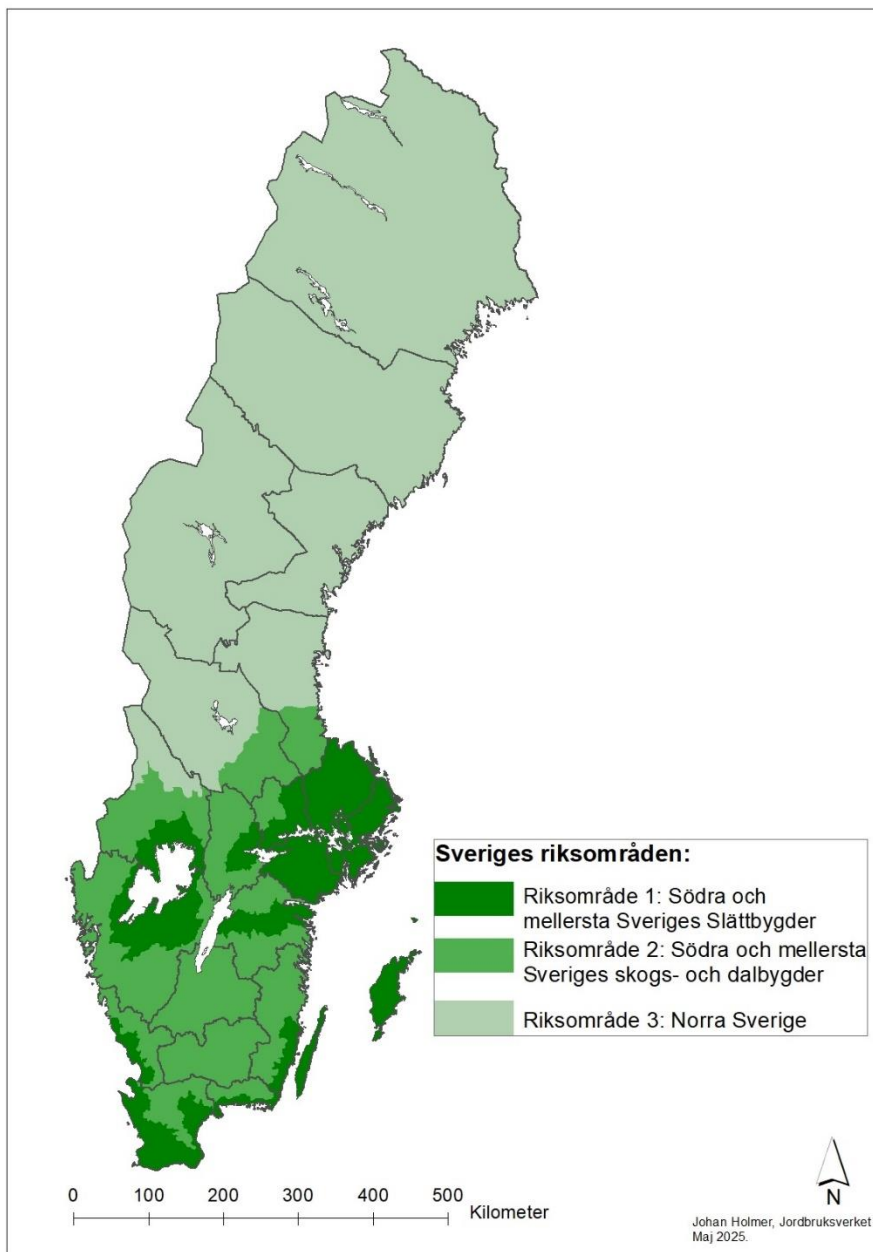

I denna undersökning uppfyllde 960 företag kriterierna för att ingå i underlaget till beräkningarna avseende upplåtelseformer.

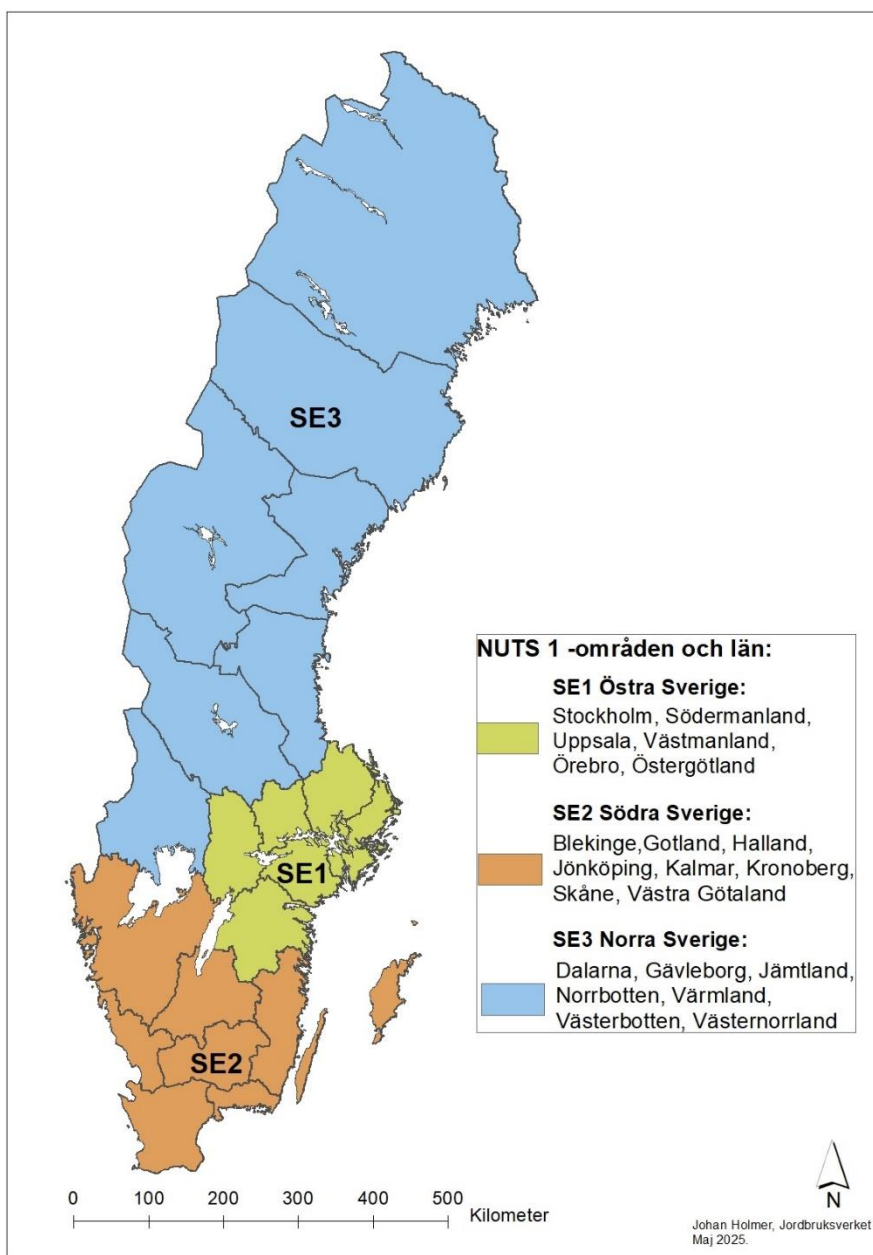
3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Undersökningen har genomförts som planerat. Inga avvikelser har gjorts.

Bilaga 1, karta med riksområden

Bilaga 2, karta med NUTS1

Bilaga 3, missiv och pappersenkät i första utskicket

Jönköping oktober 2024

Arrendeprisundersökning 2024

Med denna undersökning vänder vi oss till ett urval av 1 800 jordbruksföretag som enligt vårt Lantbruksregister arrenderar mark. Jordbruksföretag med stora arrenderade arealer har större sannolikhet att komma med i urvalet.

Statistiken om arrendepreiser ingår i Sveriges officiella statistik. Eftersom det finns en stor efterfrågan på arrendepreisstatistik, inte minst från lantbrukssektorn, hoppas vi att ni vill delta. I år finns några extra frågor om jordbruksmark, avtal och areal, som du använder och någon annan äger. Dessa frågor har tagits fram i samråd med Sveriges Jordägareförbund, Sveriges Jordbruksarrendatorer, Svenska Kyrkan och Lantbrukarnas Riksförbund.

Hur du besvarar undersökningen

Vi är tacksamma för svar senast den 15 november 2024. Du kan besvara undersökningen på följande sätt:

- gå till undersökningens webbplats www.jordbruksverket.se/minaundersokningar och logga in med ditt användar-ID och lösenord som finns på bifogad pappersblankett eller ~~bankid~~ OBS: ~~bankid~~ fungerar inte för juridisk person, eller
 - füll i bifogad pappersblankett och skicka den till oss i det portofria svarskuvertet, eller
 - ring 020-26 10 86 och besvara undersökningen med hjälp av vår personal, telefontid 08:00-16:00 (lunchstängt 11:30-12:30).
- Ha gärna användar-ID tillgängligt när du kontaktar oss via telefon.

Genom att skanna
QR-koden kommer
du till webbplatsen
Mina undersökningar

Deltagandet är frivilligt, men för att undersökningsresultatet skall bli tillförlitligt och användbart är ditt svar viktigt. Vill du inte delta i undersökningen måste du meddela oss detta för att undvika att få påminnelse.

Hantering av insamlade uppgifter

Uppgifterna är sekretesskyddade¹ och kommer endast att användas för statistiska ändamål. Enskilda ~~företags uppgifter~~ kommer inte att kunna urskiljas i statistiken. Uppgifterna som du lämnar kommer därmed inte heller under några omständigheter att kontrolleras gentemot stödssystem eller uppgifter du lämnat till Jordbruksverket i andra sammanhang.

Resultaten av undersökningen kommer att presenteras på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se i februari år 2025. Några resultat från tidigare undersökningar finns på baksidan.

Kontakt

Vill du fråga om arrendeprisundersökningen kan du ringa till Statistikenheten på Jordbruksverket, tfn 020-26 10 86 eller skicka e-post till statistik@jordbruksverket.se.

Tack för din medverkan!

Jordbruksverkets Statistikenhet

¹ Uppgifterna du lämnar är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8§ offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400).

Samråd om denna undersökning har skett med Näringslivets Regelnämnd, NNR, enligt samrådsförfordningen (1982:668).

Statistikenheten, 020-26 10 86
e-post: statistik@jordbruksverket.se

2024-10-23

<namn>
<kontaktnamn>
<gatuadress>
<postnr> <postadress>

+

ENKÄT ARRENDEPRISER 2023–2024

+

Årets undersökning är indelad i två delar. Först kommer en del om total jordbruksareal som du använder men någon annan äger. Frågorna syftar till att spegla fördelningen av olika upplåtelseformer och har tagits fram i samråd med Sveriges Jordägareförbund, Sveriges Jordbruksarrendatorer, Svenska Kyrkan och Lantbrukarnas Riksförbund.

Sedan följer frågor för att kunna ta fram statistik om arrendepreiser. Det är detaljerade frågor för vart och ett av dina åtta arealmässigt största arrenden. Med arrende avses i den här undersökningen såväl skriftliga som muntliga arrendavtal såväl som skötselavtal. Även arrenden utan avgift, så kallade gratisarrenden, samt arrenden genom till exempel självägda företag eller av nära anhörig ska redovisas.

Om du inte arrenderat mark 2023 och/eller 2024 fyller du i "0" i rutorna "Totalt antal skriftliga avtal" arrendavtal" och "Totalt antal muntliga avtal".

Eftersom texten läses in maskinellt ber vi dig skriva tydligt och inom de markerade fälten.

Antal arrendavtal Både muntliga och skriftliga avtal samt skötselavtal avses. Även arrenden utan avgift, så kallade gratisarrenden, samt arrenden genom till exempel självägda företag ska ingå.			
2023		2024	
Totalt antal <u>skriftliga</u> avtal	Totalt antal <u>muntliga</u> avtal	Totalt antal <u>skriftliga</u> avtal	Totalt antal <u>muntliga</u> avtal
			+

Om du inte hade avtal 2023 och 2024 är du klar och kan skicka in svaren.
Hade du avtal 2023 men inte 2024 kan du fortsätta med frågor om respektive avtal, mitt på nästa sida.

Användar-ID

Lösenord

Streckkod
123456/

Övergripande frågor om all arrenderad/lånad areal 2024

Det vill säga all mark du sköter/brukar som någon annan äger.

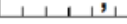
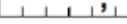
		Areal, hektar
Total areal brukad jordbruksmark dvs. all egen och arrenderad/lånad mark?		
Total areal jordbruksmark du sköter/brukar som någon annan äger, dvs. arrenderad/lånad mark?		
Fördela den arrenderade/lånade jordbruksmarken på följande kategorier. Antal avtal och total areal jordbruksmark för var och en av:		
	Antal avtal	Areal, hektar
Skriftligt arrendeavtal, avtalstid 1 år eller kortare		
Skriftligt arrendeavtal, längre än 1 år		
Muntligt "arrendeavtal"		
Skriftligt skötselavtal ¹		
Muntligt skötselavtal ¹		
Annan överenskommelse, ange vad:		

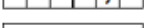
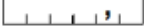
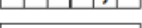
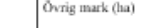
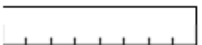
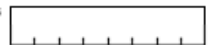
¹) Med skötselavtal menas avtal där uppdragsgivaren, jordägaren, ansvarar för brukandet med de föreläggelser och risker som detta medför. Uppdragsgivaren uppbär också avkastningen. Uppdragsägaren, det vill säga jordbrukaren som sköter marken, utför i princip enbart ett uppdrag mot ersättning.

Frågor om dina åtta arealmässigt största avtal

Arrende nr 1 Arrenderad areal enligt detta avtal	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha)	Arrende nr 2 Arrenderad areal enligt detta avtal	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha)
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 år 2024	Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 år 2024
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)	Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)

+

Arrende nr 3 Arrenderad areal enligt detta avtal +	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha) 	Arrende nr 4 Arrenderad areal enligt detta avtal Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha) 	
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms) 	Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms)
Arrenderas marken genom självtägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självtägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	Arrenderas marken genom självtägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självtägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt
Innefattar arrendet något mer än bara mark och påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)	Innefattar arrendet något mer än bara mark och påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)
+		+	

Arrendnr 5 Arrenderad areal enligt detta avtal +	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha) 	Arrendnr 6 Arrenderad areal enligt detta avtal Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha) 	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha)
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms) 	Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha)	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms)
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)	Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)

 $+$

Arrende nr 7 Arrenderad areal enligt detta avtal +	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha)	Arrende nr 8 Arrenderad areal enligt detta avtal 	Åkermark (ha) Betesmark (ha) Övrig mark (ha)
Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha) +	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms)	Hur stor är eller var den totala arrendeavgiften för detta avtal? (inte kr/ha) 	år 2023 kr (ex. moms) år 2024 kr (ex. moms)
Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt	Arrenderas marken genom självägt bolag, av nära släkting eller på annat sätt så att priset ej kan anses som marknadsmässigt?	1 ☐ Nej, det är marknadsmässigt 2 ☐ Ja, genom självägt bolag 3 ☐ Ja, på annat sätt
Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)	Innefattar arrendet något mer än bara mark som påverkar storleken på din arrendeavgift?	1 ☐ Nej, inget som påverkar avgiften 2 ☐ Ja, byggnader/maskiner/ anläggningar för jordbruksverksamhet 3 ☐ Ja, annat (t.ex. bostadshus, stödrätter)

Övriga upplysningar

Om du till exempel lagt ned, sålt (i så fall till vem), slutat arrendera m.m.

Tack för din medverkan!
 Jordbruksverkets Statistikenhet

För Jordbruksverkets noteringar

a	b	c	d	e

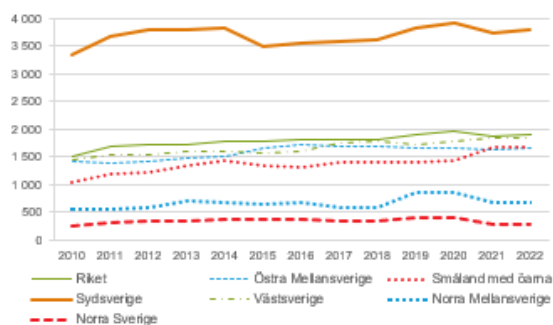
Bilaga 4, sammanställning tidigare undersökningar

Resultat från tidigare arrendepreisundersökningar

I Lantbruksregistret avseende år 2023 fanns det drygt 25 000 arrendatorer som arrenderar åker- och/eller betesmark. Dessa företag arrenderar totalt drygt 1,3 miljoner hektar jordbruksmark. Det innebär att drygt 45 % av all jordbruksmark i Sverige arrenderas.

Utveckling för genomsnittligt arrendepreis, inklusive gratisarrenden, på åkermark

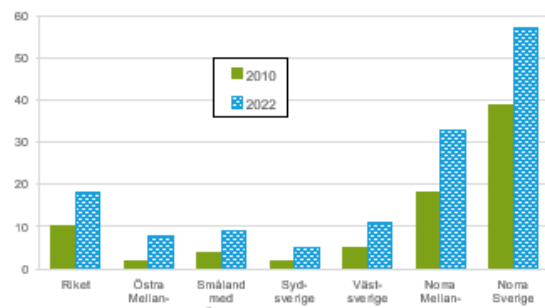
Det finns en osäkerhet i resultaten. På riksnivå är genomsnittspriset cirka 1 900 kronor år 2022 och medelfelet var 5,6 %. Det ger ett konfidenstervall på 1 700-2 100 kronor.

Det skattade arrendepriset för betesmark, inkl. gratisarrenden, beräknades till knappt 700 kr/ha år 2022.

I Sydsverige (Skåne och Blekinge) var det dyrast att arrendera åkermark 2022, då var det genomsnittliga arrendepriset knappt 3 800 kronor per hektar.

I Norra Sverige var det genomsnittliga priset knappt 300 kronor per hektar.

Andel arrenden utan avgift, så kallade gratisarrenden (2010 respektive 2022)

Utifrån arrendepreisundersökningen år 2022 skattades att knappt 20 % av arrendeavtalen var så kallade gratisarrenden. Arrendeavtal av denna typ har varit och är vanligare i norra Sverige än i södra Sverige.

Mer statistik om arrendepreis finns på www.jordbruksverket.se under statistik.